

Dnr: 88 /2017

109 §. UTLÅTANDE UKM Begäran om utlåtande gällande förslag för regeringens proposition för lag om temporär ändring av lagen om grundläggande utbildning

T.f. kommundirektören

Undervisnings- och kulturministeriet ber kommunerna i Finland samt övriga berörda instanser, att lämna utlåtande om förslag för regeringens proposition för lag om temporär ändring av lagen om grundläggande utbildning – försök med att utvidga språkurvalet utan obligatoriska studier i det andra nationalspråket. Enligt handlingsplan för genomförande av spetsprojekten och reformerna i det strategiska regeringsprogrammet 2015-2019 ska språkundervisningen utökas och göras mera mångsidig.

Begäran besvaras genom ett utlåtande som avslutas med en kort sammanfattning av det centrala innehållet i utlåtandet med rubriken "Utlåtandets centrala innehåll" som inkluderas i sammanfattningen av utlåtandet. Utlåtandet ska skickas elektroniskt senast 5.6.2017.

Huvudriktlinjerna i lagförslaget är att högst 2200 elever på årskurs fem eller sex som år 2018 skulle ha inlett sina studier i det andra inhemska språket ska kunna befrias och istället studera ett annat språk. Deltagande i försöket är frivilligt för eleverna och ingen elev ska kunna tvingas att byta skola för att den inte vill delta i försöket. Utbildningsanordnaren ska säkerställa att eleven och dennes vårdnadshavare eller övriga lagliga företrädare är medvetna om kraven på språkkunskaper i den gällande lagstiftningen. Experimentet planeras fortgå under den tid de här eleverna deltar i den grundläggande utbildningen. Eleverna befrias också från språkstudier på andra stadiet till följd av försöket.

Kronoby kommun framhåller att kunskaper i båda nationalspråken är en investering i framtiden, inte en kostnad. I Nationalspråksstrategin som antogs av regeringen i december 2012 konstateras att "som ett tvåspråkigt land bär Finland sitt ansvar för att båda språken förblir livskraftiga och används i vårt land också i framtiden". Statsrådet har i sin berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen upprepade gånger konstaterat att alla finländares språkliga rättigheter inte uppfylls. I sin behandling av språkberättelsen har riksdagens grundlagsutskott bland annat lyft upp att "språkberättelsen visar att det behövs långsiktiga insatser för att myndigheterna i verkligheten ska klara av att erbjuda tjänster också på svenska. Exempelvis kunde resurserna för svenskundervisningen ökas på alla skolnivåer" (GrUB 1/2010 rd).

Sedan svenskan blev frivillig i studentexamen 2004 har antalet finskspråkiga elever som skriver svenska minskat drastiskt. Frivilligheten infördes efter ett försök med frivillighet. Den frivilliga student-svenskan ledde inte heller till ökade studier i andra språk, vilket ofta framförs som ett argument för frivillighet. Istället har en generell och mycket oroväckande minskning i intresset för språkstudier skett. År 2005 skrev ungefär 91% av abiturienterna svenska i studentexamen. Antalet har sjunkit år för år för att nu ligga kring hälften. År 2003 läste 30,6 % av gymnasieeleverna tyska, medan siffran år 2013 var endast 12,7%. Samma siffror för franska är 13,9 respektive 8,3%. Frivillighet har med andra ord inte gynnat språkinläringen i Finland.

Frivilligheten i studentexamen har lett till att färre skriver svenska, vilket i sin tur lett till svårigheter att klara av studierna i svenska på tredje stadiet. Det innebär att kravet på så kallad tjänstemannasvenska blir svårare att klara. Det leder i sin tur till att ett tillräckligt antal tjänstemän inte är tillräckligt språkkunniga för att klara av att upprätthålla en fullgod servicenivå på båda nationalspråken. Europarådets expertkommitté och ministerkommitté har lyft fram brister i genomförandet av de språkliga rättigheter-

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende 6.6.2017	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommun- styrelse GS B-JS	Kommun- fullmäktige		

na i sina rekommendationer till Finland. Ett försök kring språkval kunde riskera att förvärra situationen ytterligare.

Forskning visar att barn lär sig språk snabbare ju tidigare inläringen startar. I en rapport av Europeiska kommissionen konstateras att två- eller flerspråkighet leder till bättre prestationsförmåga och kreativt tänkande, underlättar problemlösning och leder till bättre skolframgång. Det är därför bättre att inleda språkundervisningen tidigare än idag och att läsa fler språk än idag. Språkundervisningen borde reformeras i den riktningen och samtidigt i högre grad bygga på tal och praktiska kunskaper. Istället för experimentet med frivillig svenska, borde istället experiment kring utökal och lidigl språkbad och språkduschar införas. På det sättet kan man bättre trygga en språkkunnig finländsk befolkning framöver.

Den regionala rörligheten är stor i Finland idag. Många unga flyttar mot huvudstadsregionen, där kunskaper i svenska och andra språk är en fördel i arbetslivet. Experimentet riktar sig mot en relativt liten del av befolkningen, men det är ändå omöjligt att i 11-årsåldern förutsäga om barnet behöver svenska (eller finska) i det kommande arbetslivet. Försöket försätter till den delen medborgarna i en ojämlig position. Det konstateras också i propositionen att detta kan orsaka problem för elever som söker sig till yrken där båda språken förutsätts. Vidare sägs att det är svårt att undvika en situation där personer utan kunskaper i svenska i något skede av livet hamnar i en sämre ställning på grund av avsaknade av kunskaper i det andra inhemska språket. Detta borde vara tillräcklig orsak för att inte genomföra experimentet.

I propositionen konstaterar man att både svenska och finska utbildningsanordnare kan söka om tillstånd att delta i experimentet. Det sägs också att utbildningsanordnarna ska väljas så att de är representativa i förhållande till regionerna och språkgrupperna. I propositionen konstateras ändå att det vanligaste A1-språket i de svenska skolorna är finska och att det vanligen inleds i årskurs tre. Det innebär samtidigt att det i försöket i praktiken blir nästan omöjligt att uppnå en representativ fördelning mellan språkgrupperna eftersom man samtidigt begränsar försöket till elever i årskurserna fem och sex som inleder sina studier i det andra inhemska språket. Detta borde förändras i lagförslaget så att det finns en faktisk möjlighet för både finska och svenska skolor att delta i försöket. Samtidigt skulle ett deltagande vara negativt för de svenska skolorna (liksom de finska) eftersom kunskaper i finska (och svenska) är av största vikt i Finland.

Det är viktigt att lagförslaget precis som föreslagits baserar sig på frivillighet och att eleven inte tvingas byta skola om hen inte vill delta i experimentet. Denna skyldighet att alltid ordna undervisning i det andra inhemska språket är mycket viktig. Det faktum att en eller ett par elever inte deltar i försöket får inte heller leda till påtryckningar om deltagande. Ingen elev ska kunna tvingas in i ett försök som negativt kan påverka deras framtid.

Sammanfattning

Kronoby kommun sammanfattar det viktigaste innehållet i utlåtandet med att konstatera att det är viktigt att ett eventuellt försök precis som föreslagits baseras på frivillighet. Samtidigt ställer sig Kronoby kommun negativ till inledandet av ett försök eftersom frivillighet inte har visat sig fungera i språkundervisningen. Det är också viktigt att säkerställa att ingen senare i livet hamnar i en sämre ställning eftersom hen inte kan svenska till följd av ett dylikt försök. Därför bör inte försöket genomföras. Istället

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker
Nämnd	Kommunstyrelse GS B-JS	Kommunfullmäktige		


borde statsrådet satsa på försök kring utökat språkbad och språkduschar. Om försöket trots allt genomförs är det viktigt att även i praktiken trygga jämlika möjligheter att delta för finska och svenska skolor för att få en bra jämförelse.

T.F. KD:S FÖRSLAG

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna ovanstående utlåtande om försöket med att utvidga språkvalet utan obligatoriska studier i det andra inhemska språket.

BESLUT:

Kommunstyrelsen beslöt enhälligt i enlighet med förslaget.

Protokolljusterarnas signaturer			Protokollet framlagt till påseende	Utdragets riktighet bestyrker Kronoby, den 2 juni 2017  Benita Fröjdo Avdelningssekreterare
Nämnd	Kommun- styrelse GS B-JS	Kommun- fullmäktige	6.6.2017	



